

ذره بین

معمای چندصدایی در عراق

کارت برنده ایران در تعامل با بغداد

همزمان با حمله هفتم اکتبر حماس به اسرائیل و آغاز جنگ در غزه چرخه خطرناکی از تشدید تنش در سراسر خاورمیانه آغاز شده است. ایران و محور مقاومت – جریان هایی چون انصارا... در یمن، حزب... لبنان و گروه های عراقی – مواضع اسرائیل و آمریکا را در سراسر منطقه هدف حملاتشان قرار داده اند.

بازی در دو میدان

دولت های عراق بین خواسته های ایران و آمریکا حرکت می کنند. در این کشور هیچ حزبی در انتخابات عراق اکثریت را کسب نکرده است. دولت های ائتلافی به وجود آمده ناگزیر میزبان طیف وسیعی از دیدگاه ها بوده اند، از جمله اینکه روابط مستمر با ایالات متحده دارای ارزش سیاسی، نظامی و اقتصادی است. در بیشتر دوران پس از صدام، نخست وزیری عراق توسط حزب الدعوة کنترل می شد؛ رهبرانی که در دوران ریاست جمهوری خود به تهران نزدیک شده اند، چهره هایی چون مالکی، در برابر فشارهای ذاتی دولت های ائتلافی تسلیم شدند و نتوانستند در قدرت بمانند. همچنین چهره هایی که نزدیک به ایالات متحده نیز بودند هم حیات سیاسی مداومی نداشتند. اگرچه سودانی از چارچوب هماهنگی، یک بلوک سیاسی که شامل سیاستمداران متحد ایران است انتخاب شد، اما او دقیقاً مانند اسلاف خود ریاست یک دولت ائتلافی را بر عهده دارد و نزدیکی اش به چارچوب هماهنگی مانع از چالش هایش نشده است. از جمله مسائل مورد اختلاف، مسائل مربوط به اشتراک آب و اختلافات ارضی در خلیج فارس است. سودانی همچنین به دنبال کسب حمایت مستمر ایالات متحده، به ویژه برای رسیدگی به وضعیت وخیم اقتصادی عراق، بوده است. درآمد نفت عراق به دلار آمریکا انباشته شده و ذخایر خارجی آن در نیویورک نگهداری می شود. این ذخایر دارایی مهمی است که دولت عراق نمی تواند از دست بدهد و نشان دهنده تمایل دولت برای یک کشور تقویت شده است. آنچه گفته شد نمادی از رویکرد عملگرایانه رهبران عراقی از سال ۲۰۰۳ است که بر اساس منافع استراتژیک استوار شده است. هیچ مثالی واضح تر از مقایسه بین مالکی و صدر نیست؛ هر دو سیاستمدار که جنبش هایشان از یک خاستگاه الهام می گیرد، اما رفتار سیاسی شان ناشی از اپورتونیسم است. اولین دوره ریاست جمهوری مالکی از سال ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۰ با حمایت قوی ایالات متحده و تمایل برای مقابله نظامی با بازیگران مسلح مشخص شد. او عملیات شوالیه ها را در سال ۲۰۰۸ برای بیرون راندن ارتش مهدی صدر از بصره آغاز کرد. این امر باعث شد تا برای دور دوم از انتخاب شود، اما واشنگتن پس از آن حمایت خود را برای دوره سوم ریاست او لغو کرد. یکی از دلایل هراس آمریکا از افزایش اقتدارگرایی مالکی بود و تمایل های فرقه ای اش و دیگری شکست امنیتی دولت تحت رهبری اش از داعشی و از دست رفتن موصل در آن بازه زمانی. صدر نیز موضعی نوسانی داشت که ناشی از تمایلات پوپولیستی اش است. پس از تهاجم ایالات متحده، او خود را یک ناسیونالیست عراقی می دانست که می جنگد. در آن بازه زمانی ای این چهره سیاسی با هدف ایران برای خروج آمریکا از عراق همسو بود، اما پس از تقویت پایگاه اجتماعی اش رویکرد خود را تغییر داد.

اقتصاد: شریان حیاتی رابطه ایران و عراق

مهم ترین بخش روابط ایران و عراق، تعامل اقتصادی میان دو بازیگر است. در کنار ترکیه و چین، ایران یکی از سه شریک تجاری بزرگ عراق است. در سال ۲۰۲۱، عراق بزرگ ترین واردکننده کالاهای ایرانی در جهان بود (حدود ۹ میلیارد دلار) که حدود نیمی از آن واردات گاز است. اگرچه تجارت نابرابر است، با واردات عراق، این رابطه برای هر دو کشور به شیوه های حیاتی انجام می شود و هر یک اهرم مهمی به دیگری می دهد: روابط اقتصادی به عنوان راه نجاتی برای ایران در بحبوحه تحریم های غرب عمل می کند. در همین حال، اهرم اقتصادی تهران بر عراق در صادرات گاز این کشور نهفته است – که عراق تقریباً نیمی از تولید برق داخلی خود را به آن متکی است. در کشوری مانند عراق که برای تامین نیازهای برق خود تلاش می کند، هرگونه اختلال در عرضه گاز، ناآرامی های اجتماعی و سیاسی را به دنبال دارد. در همین راستا کنترل ایران بر صادرات گاز به عنوان ابزاری قدرتمند برای اعمال فشار و حفظ نفوذ بر عراق عمل می کند. تخمین زده می شود که میزان فعلی گازی که عراق نمی تواند جذب کند، بیشتر از گازی است که عراق از ایران می خرد. در گذشته، تلاش ها برای برداشت گاز عراق با مشکل مواجه می شد. از همین رو فروش گاز برای ایران به سان اهرمی حیاتی است، اما به واسطه تحریم های ایالات متحده، عراق مجبور است برای خرید برق و گاز از ایران، دائماً با آمریکا در تعامل باشد. تعامل اقتصادی نزدیک ایران با عراق از زمان بحران بانکی در لبنان در سال ۲۰۱۹، که نقدینگی لبنان را کاهش داد و یکی از معدود راه هایی که ایران برای دسترسی به دلار آمریکا داشت را از بین برد، بیشتر شد. این امر موجب گشت تا عراق به عنوان یکی از بازارها و منابع دلاری در دسترس ایران باشد، بنابراین حوزه اقتصادی یکی از حوزه هایی است که تا زمانی که تحریم های غرب علیه ایران با برجاست، عراق می تواند از آن بهره مند شود. علاوه بر این، به رغم فشارهای سیاسی مداوم در ایالات متحده برای پایان دادن به معافیت های گازی در باب ایران، اهمیت حفظ ثبات عراق تاکنون تمهید آن را تضمین کرده است. با این حال، مکانیسم پرداخت بین عراق و ایران منبع اختلاف میان دو بازیگر است. هنگامی که عراق گاز را خریداری می کند، وجوه به حسابی که ایران در بانک تجارت عراق (TBI) دارد، واریز می شود. ایران می خواهد به این وجوه به دلار دسترسی داشته باشد، اما عراق نمی تواند بدون خطر تحریم های آمریکا به دلار سپرده گذاری کند.

کمال الدین پیرموذن در گفت وگو با «آرمان ملی»:

پزشکیان مردم را به آینده امیدوار کرده است

به نتیجه رسیدن اهداف پزشکیان نیازمند زمان

است

پزشکیان بیش از همه به انتخاب اعضای کابینه

حساسیت دارد

آرمان ملی – احسان انصاری: در حالی که هنوز به صورت رسمی اسامی اعضای کابینه چهاردهم اعلام نشده، اما گمانه زنی های جدید در روزهای اخیر با سروصدای زیادی همراه شده است. کنار گذاشتن برخی اسامی و احتمال به کارگیری برخی مدیران دولت رئیسی از جمله مسائلی بوده که دوباره انتخاب کابینه مطرح شده است. «آرمان ملی» برای تحلیل و بررسی این موضوع با کمال الدین پیرموذن، نماینده ادوار مجلس شورای اسلامی گفت وگو کرده است. پیرموذن معتقد است: «آقای پزشکیان تاکنون در هیچ جا عنوان نکرده اند که از اعضای کدام دولت استفاده و کدام دولت استفاده نخواهند کرد. از سوی دیگر هر دولتی با نقاط قوت و ضعف هایی مواجه

در روزهای اخیر گمانه زنی ها نسبت به انتخاب

اعضای کابینه افزایش پیدا کرده و مطرح شدن برخی اسامی با واکنش های منفی از سوی حامیان دولت پزشکیان مواجه شده است. دیدگاه شما در این زمینه چیست؟

واقعیت این است که با انتخاب دکتر پزشکیان توسط ملت رشید ایران اسلامی، برای دورهٔ ریاست جمهوری، ما می توانیم به دور از احساسات و خوش بینی ها و خیال پروری ها به تولید یک حرکت سالم و آینده ساز امیدوار باشیم. تولدی که همچون هر مولد جدید، در معرض خطراتی است و باید در تغذیه و تربیت آن هوشاری کامل داشت. عامل و علت ایجاد کنندهٔ این اقبال کم نظیر به دکتر پزشکیان، در واقع «نه» قاطع به جناح انحصارطلب خاصه جریان خاص تمامیت خواه ضد جمهوریت بود. در چنین شرایطی و در حالی که هنوز اسامی اعضای کابینه به صورت رسمی مشخص نشده نمی توان درباره کابینه آینده قضاوت کرد. بی گمان آقای پزشکیان بیشتر از همه نسبت به حساسیت های انتخاب مدیران آگاه است و به همین دلیل تلاش خواهد کرد بهترین افراد را در دولت آینده به کار بگیرد. کسانی که این روزها به گمانه زنی های اشتباه دامن می زنند و تلاش می کنند مسیر دولت را تغییر بدهند در گذشته سابقه آنها برای مردم مشخص شده است.

برخی گمانه زنی ها مبتنی بر این است که پزشکیان قصد دارد از برخی اعضای کابینه سیزدهم استفاده کند. آیا چنین اتفاقی رخ خواهد داد؟

آقای پزشکیان تاکنون در هیچ جا عنوان نکرده اند که از اعضای کدام دولت استفاده و کدام دولت استفاده نخواهند کرد. از سوی دیگر هر دولتی با نقاط قوت و ضعف هایی مواجه است و نمی توان یک دولت را سیاه و دیگری را سفید معرفی کرد. به همین دلیل اگر لازم باشد مدیران توانا و متعهد از هر دولتی حتی دولت رئیسی انتخاب خواهند شد. هرچند مطرح شدن این مسائل بیشتر گمانه زنی است. نکته دیگر اینکه بر صاحبان عقل و بینش تاریخی و دل های خالی از زنگار قدرت پرستی و خود قیم پنداری نسبت به بندگان خدا این حقیقت پوشیده نمانده است که توده نسبتاً عظیم شرکت کننده در رأی گیری اخیر و گزینش دکتر پزشکیان کارآمد مردم محور چنان است که این انتخابات را از زمرهٔ گزینش نامزدها در یک روند جاری و معمولی و نظام های تثبیت شده، خارج و در ردیف همه پرسه ها قرار می دهد. انقلاب اسلامی مانیز، که از آغاز تاکنون، دو یا سه مرحله را تجربه کرده است، باین آراوارد مرحلهٔ دیگری می شود زیرا که در این صحنه رأی ارادهٔ مردم تجلی کرد و نسبت به یک شیوهٔ مبتنی بر انحصارطلبی که از دیدگاه و فکر خطرناک ضد ملی هم به برخوردار بودند دست رد به سینهٔ جناح و جریان خاص تندرو زد.

انارکی گفت: اینکه بیایم هفته آخر طرح هایی را افتتاح کنیم که نمی شود اگر آماده بود قبیلش این کار را می کردند مگر می شود یک شبه این همه طرح را آماده و افتتاح کرد و داد دست مردم؟ از همین رو من فکر می کنم عیار اسب زین شده در این نزدیکی معلوم و مشخص می شود. احمد انارکی در گفت وگو با ایلنا، درباره اهمیت انتخاب تیم اقتصادی دولت چهاردهم با توجه به تاکید مقام معظم رهبری در روز تحلیف بر حل و فصل مسائل اقتصادی، عنوان کرد: در کشور ما اگر وضعیت اقتصادی درست شود، مردم خودشان بهتر می دانند راه کسب و کارشان چیست و چگونه آن را اداره کنند.

نماینده رفسنجان در مجلس شورای اسلامی تاکید کرد: من فکر می کنم مشکل اصلی ما بحث های اقتصادی است که رهبری بیش از ۱۰ سال است که سال ها را با عناوین اقتصادی ناگذاری می کنند. در جلسه تنفیذ که خدمت ایشان بودیم

است و نمی توان یک دولت را سیاه و دیگری را سفید معرفی کرد. به همین دلیل اگر لازم باشد مدیران توانا و متعهد از هر دولتی حتی دولت رئیسی انتخاب خواهند شد. هرچند مطرح شدن این مسائل بیشتر گمانه زنی است. نکته دیگر اینکه بر صاحبان عقل و بینش تاریخی و دل های خالی از زنگار قدرت پرستی و خود قیم پنداری نسبت به بندگان خدا این حقیقت پوشیده نمانده است که توده نسبتاً عظیم شرکت کننده در رأی گیری اخیر و گزینش دکتر پزشکیان کارآمد مردم محور چنان است که این انتخابات را از زمرهٔ گزینش نامزدها در یک روند جاری و معمولی و نظام های تثبیت شده، خارج و در ردیف همه پرسه ها قرار می دهد. در ادامه ما حاصل این گفت وگو را می خوانید.

اصلاح طلبی، ملک مطلق کسی نیست

و هرکس برای پیشرفت و آبادانی کشور

دلسوزانه به تحول و تغییر و بهبود وضع

موجود می اندیشد و بیار دکتر پزشکیان

است، بی تردید اصلاح طلب است.

مسئولیت سنگین اجتماعی و تلاش

مجدانه جهت رهایی کشور از بیماری

توسعه نیافتگی با حمایت از دکتر پزشکیان

کارآمد و تحول گر میسر است

انتخاب اعضای کابینه تأثیر زیادی بر پایگاه اجتماعی

دولت خواهد داشت. پزشکیان برای تقویت پایگاه

اجتماعی و اعتماد اجتماعی چه رویکردی باید در پیش

بگیرد؟

به استناد وقایع تاریخی گذشته، ملت رشید ایران اسلامی ثابت کرده است که در هر شرایط تاریخی که این احساس به آنها دست می دهد که وجود تاریخی و اجتماعی شان و حق مسلم شان در معرض آسیب است علیه این شرایط برمی خیزند. پیام تاریخی این انتخابات که راهی جز اتکا به عقول و بیان ها و اقدامات عقلانی، مسالمت آمیز مردم این کشور، مردم پاک تحت فشار معیشتی و تحریم ظالمانهٔ بین المللی این سرزمین وجود ندارد.

مردم در پیروزی حداقلی جریان خاص تمامیت خواه در انتخابات اخیر مجلس، نفی حق شهروندی خود را لمس کردند و این موجب هجوم نسبتاً انبوه آنها به صندوق های رأی شد و رقالب «آری» گفتن به دکتر پزشکیان، «نه» خود را نسبت به جناح تمامیت خواه ناتوان تحقق بخشیدند.

آقای پزشکیان بیشتر از همه نسبت به

حساسیت های انتخاب مدیران آگاه است

و به همین دلیل تلاش خواهد کرد بهترین

افراد را در دولت آینده به کار بگیرد. کسانی

که این روزها به گمانه زنی های اشتباه

دامن می زنند و تلاش می کنند مسیر دولت

را تغییر بدهند در گذشته سابقه آنها برای

مردم مشخص شده است

نماینده رفسنجان در مجلس:

اسب زین شده صدایش چند وقت دیگر درمی آید

چگونه می تواند آمار و ارقامی که این روزها منتشر می شود را راستی آزمایی کند، گفت: اسب زین شده چند وقت دیگر صدایش در می آید. متأسفانه مشاهده می کنیم درباره مسائل تند تند آمار می دهند، اما زمانی که شما می روید و بررسی می کنید، می بینید اصلاً شدنی نیست. مگر یک شبه می شود برخی از کارها را انجام داد.

وی یادآور شد: در دولت دوازدهم می گفتند چرا وقتی ۹۵ درصد طرح آماده است فلانی که الان دوره اش رو به اتمام است افتتاح اش نمی کند؟ چرا افتتاح نکرد؟ مگر می شود افتتاح کرد. اما الان مشاهده می کنید حتی طرحی با ۷۰ درصد پیشرفت هم طرح ها را افتتاح کردند که تا ۲ سال دیگر هم به اتمام نمی رسد، از این موارد هم زیاد داریم.

یادداشت

کابینه شرکت سهامی نیست

پروانه سلحشوری

نماینده دوره دهم

مجلس شورای اسلامی

در مورد وفاق ملی و تشکیل کابینه ای مبنی بر همین شعار که از طرف آقای پزشکیان داده شده، باید در نظر داشته باشیم وقتی بحث وفاق ملی و انسجام مطرح می شود به کلیت جامعه برمی گردد. در جامعه ای که تا حدی خسته، ناامید از وضعیت اقتصادی بوده است و اکنون دولتی می خواهد سر کار بیاید که دوباره مردم را به هم پیوسته و اعتماد متقابل و سرمایه اجتماعی را بین آنها افزایش دهد می تواند برای آحاد آن جامعه نویدبخش باشد، اما به نظر می رسد اینکه آیا دولتی که قرار است در مفهوم وفاق ملی تشکیل بشود به این معنی باشد که احزاب و گروه های سیاسی مختلف نیروهایی در دولت داشته باشند تا حدی این مفهوم مسبوق به سابقه نیست. البته قبلاً نیز شاهد این موضوع بوده ایم، حتی در زمان دولت آقای روحانی هم دقیقاً این مسأله مطرح می شد که در کابینه باید از نیروهایی که حتی حامی ایشان هم نباشند استفاده کنند. اکنون هم این بحث مطرح می شود که وفاق ملی یعنی اینکه از نیروهایی که همراه ایشان نبودند در کابینه استفاده شود. با شناختی که بنده از حزب موفله دارم و یکی از قدیمی ترین احزاب کشور ماست و با کار حزبی بخشی از طیف اصولگرایی را نمایندگی می کنند به نظر می رسد حالا که موفله لیستی ارائه نداده شاید به خاطر این باشد که خود آنها می دانند که برای چنین کابینه بهتر است که دست دولت برای انتخاب باز باشد، اگر چه خود آقای دکتر پزشکیان از احزاب و گروه های مختلف دعوت کردند که لیست های مورد نظر خود را به کمیته مورد نظر بدهند و تا جایی که من اطلاع دارم اسامی تعدادی از اصولگرایان هم در این کمیته بوده است و ایشان در تلاش هستند تا آن وعده ای که داده اند را به طور عملیاتی انجام دهند اما بحثی که اینجا وجود دارد این است که آیا ما فقط این را بررسی کنیم که آیا اصولگرایان و اصلاح طلبان و یا احزابی که کم و بیش بین این دو حزب قرار می گیرند را شامل می شود و افراد میانه رو به تنهایی باید مورد نظر قرار بگیرند یا اتفاقاً وقتی بحث انسجام و وفاق می شود آن گروه های رنجیده خاطر و گروه هایی که ممکن است بین آنها کسانی باشند که آنها را نمایندگی کنند مد نظر هستند؟ اگر قرار بر وفاق است آیا آن ۵۰ درصدی که اصل در انتخابات حضور پیدا نکردند می توانند در کابینه نماینده ای داشته باشند؟ به نظر من اگر قرار بر استفاده از گروه ها و افراد مختلف در کابینه است مهم ترین معیار باید شایستگی باشد که آقای دکتر عارف به درستی به آن اشاره کردند و حتی درباره بعضی صحبت هایی که در مورد برخی از افراد شده من دیدیم که ایشان به واسطه شخصیت علمی که دارند چقدر مواضع علمی گرفتند. نکته دیگر اینکه پس از شایسته ساری و شایستگی فرید، تعهد، پاکدستی، سلامت اقتصادی و کارآمدی، مدیریت قوی و سابقه مبارزه با فساد و تن ندادن به فساد از شاخصه های اصلی هستند. هر فردی در هر حوزه ای که معرفی می شود باید با آن حوزه آشنایی داشته باشد و در آن حوزه کار کرده باشد، اینها ملاک های اصلی هستند. ما می توانیم بین ملاک های اصلی که مطرح می شوند و ممکن است فراتر از این باشد اگر واقعاً افراد در شایستگی مطرح شوند می توانند برای کابینه معرفی شوند، البته کابینه شرکت سهامی نیست که از آن سهم خواهی بکنند. درست است که مردم به یک تفکر رای داده اند و انتظار دارند از همان تفکر افراد انتخاب شوند ولی بین افراد میانه رو هم افراد خوشنامی هستند که سابقه مدیریتی خوبی دارند و به نظر من اگر معیارهایی که آقای دکتر پزشکیان و تیم شان تعریف کرده اند داشته باشند اشکالی ندارد که فردی که توانمند است لازم را دارد بخواد در این رابطه معرفی شود. در عین حال همان ۵۰ درصدی که حضور نداشتند اگر کسانی باشند که آنها را نمایندگی کنند باز می توانند اینها در پایه وفاق ملی رزومه هایی داده باشند، اما در کل این کابینه اگر وقتی معرفی شد بتواند ملاک هایی را که بیشتر مد نظر مردم است و بروز و ظهور آن را مردم در عرصه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ببینند قطعاً آن جمعیت ناراضی حتی اگر نمایندگانی در عرصه قدرت هم نداشته باشند حداقل رضایتی خواهند داشت، یعنی اینکه اگر کابینه ای معرفی شود که بتواند آرام و مشکلات مردم را در عرصه های مختلف و خصوصاً اقتصاد کاهش دهد قطعاً رضایت هم گروه های سیاسی و احزاب را در بر می گیرد و هم رضایت عمومی مردم را در بر خواهد داشت و منجر به انسجام اجتماعی و وفاق ملی و افزایش سرمایه اجتماعی و اعتماد بین مردم خواهد شد. چنین کابینه ای اعتماد بین مردم و دولت افزایش خواهد داد و فاصله ای که در حال حاضر بین مردم و دولت وجود دارد را کمتر خواهد کرد، که هر چه این فاصله کمتر بشود موفقیت دولت بیشتر خواهد بود. من برای دکتر پزشکیان و تیم شان آرزوی موفقیت دارم و امیدوارم بتوانند از افراد شایسته در کابینه شان استفاده بکنند.